

moliter utrum legatum simpliciter factum filiis alicujus, intelligendum sit, tam de filiis secundi, quam primi matrimonii, ut ibi videri poterit: quibus junge Borghinum Cavalcanum de usufructu mulieri relicto. a num. 195. usque ad num. 198. fol. mibi 387. ubi dicit nonnulla ad propositum precedentium: disputat etiam, utrum usufructus legatum factum uxori simpliciter, 75 debeatur secundæ uxori, ut puta si testator sub nomine appellativo, & non proprio, uxori reliquerit usufructum omnium bonorum, & postmodum aliam duxerit uxorem, & non mutato testamento decedat, & refert Baldi, & Alexandri, contrarietatem; demum suam sententiam interponit, verba legati diligenter attendenda 76 esse, & considerandum, an magis primæ uxori, quam secundæ conveniant; in dubio autem ubi de mente testatoris aliter non constiterit, an de prima tantum uxore, vel de secunda cogitaverit, secundæ etiam uxori legatum deberi. Contrarium tamen, imo in dubio tale legatum secundæ uxori non deberi, nisi aliam fuisse mentem testatoris aliunde constare possit, cum Baldo defendunt 77 Covarruvias, Petrus Pechius, & alii (quos ipse Cavalcanus non refert) Covarruvias, inquam in cap. requisiti. de test. n. 3. vers. Quartæ eadē. & disputatione præhabita huic sententiæ subscripsit Petrus Pechius, tr. de testam. conjugum, l. 1. cap. 16. in fine. videndus per totum fol. 56. & ultra eos, in hanc partem; & opinionem Baldi clare inclinatur, & eruditè loquitur Paulus de Montepico, in l. Titia cum testam. §. Titia cum nubere. n. 169. vers. ego salva pace. ff. de leg. 2. ubi distinguendo in superiori quaestione egregiè docuit, quod si is testator tunc h. bebat uxorem, cum testamentum fecit; de ea solum credatur intellexisse, & ad eam sermonem suum restrinxisse, cum forte ejus benemerita consideraverit, quæ benemerita uxoris futuræ, quam nondum duxerat, nec cognoverat considerare non potuit, nec ad illam affectionem aliquam habere, ut in simili casu consideravit Albanus, conf. 85. num. 9. & in nostro sequutus Picum, sic declarat Menochius conf. 40. num. 13. & num. 37. vers. non etiam repugnat illa doctrina l. 1. In dubio ergo non censentur de secunda uxore cogitasse, quam nondum cognoverat; nisi verba testamenti talia sint, quod secundæ etiam uxori accommodari possint, ut infra latius in annotationibus ad finem libri dicetur.

78 Vigesimo secundo quaeritur, utrum mulier post mortem mariti luxuriosè, & parum pudicè vivens; incurrat poenas secundò nubentis; quoad reservationem proprietatis bonorum provenientium ex substantia mariti; & alia similia? Et Bartolus, in l. his solis. in fine. C. de revocandis donat. per illum textum: docuit omnes poenas impositas secundò nubentibus etiam locum habere in his, quæ inhonestè vivunt. Panormitanus, in cap. uxoratus. num. 2. de conversione conjugatorum. Brunus in tract. statutorum art. 7. n. 304. & consequenter, quæ superius dicta sunt à num. 9. de reservatione proprietatis, quæ fieri debet filiis prioris matrimonii per transitum ad secundas nuptias, circa materiam textus in dict. l. femina. etiam locum habent in muliere non transeunte ad secundas nuptias, sed aliàs luxuriosè vivente post mortem mariti. Quod etiam voluit Joannes de Garronibus in authent. ex testamento. n. 30. C. de secundis nuptiis. & Alexan. in apost. ad Bartolum in dict. l. femina. & sequuntur Joach. Minsingerus, cent. 5. observat. 24. n. 5. Andreas Gaill. practicarum observat. lib. 2. observat. 68. num. 15. 16. & 17. Similiter si pater, aut maritus dederit facultatem uxori meliorandi unum ex filiis, quem voluerit, quod facere potest; & melioratio fide electio ab uxore facta omnino observanda est: 79 Ut post Rodericum Suarez, & alio affirmant Covarruvias in cap. cum tibi. de testam. n. 11. vers. secundò potest. Alvaradus de Consecrata mente defuncti lib. 2. cap. 2. num. 38. Joannes Gutierrez practicarum lib. 2. quest. 42. num. 2. idque verissimum est, ex his, quæ scripserunt Molina, de Hispanorum primogeniis, lib. 2. cap. 4. num. 3. & multis 80 segg. Mieres de Majoratu. 1. part. quest. 48. & post mor-

tem viri uxor ipsa ad secundas transeat nuptias, facultatem testandi à marito sibi concessam, sive jus exequendi testamentum, aut eligendi ad majoratum, aut meliorationem non amittit: Cifuentes in l. 30. Tauri, num. 4. Gregorius Lopez, in l. 2. tit. 10. part. 6. glos. penult. in fine. Alvaradus dict. cap. 2. n. 40. Joannes Gutierrez canon. qq. lib. 2. cap. 12. n. 12. Angulo ad leg. meliorat. l. 3. glos. 7. n. 5. si tamen post mortem mariti luxuriosè, & inhonestè vivat, facultatem testandi, sive jus eligendi amittit. Cifuentes dict. num. 4. Petrus de Peralta, in l. cum quidam. n. 8. ff. de leg. 2. Alvaradus dict. cap. 2. n. 39. Mieres de Majoratu. 1. part. quest. 48. num. 43. & 44. Joannes Gutierrez num. 12. dict. cap. 12. canon. lib. 2. Nec novum est in jure, mulierem post mortem mariti luxuriosè viventem, variis multisque poenis puniri, & juribus jam acquisitis ob impudicitiam privari, de quibus plenissima manu scribunt Palacios Rubios, de donat. inter. in rub. §. 67. 68. & 83. Covarruvias in 4. 2. part. cap. 7. §. 6. Aviles in capitulis Prætorū, in proximo glos. 1. a. n. 36. cum multis segg. Antonius Gomez in l. 53. Tauri num. 80. & in l. 80. num. 70. Guilielmus Benedictus, in cap. Rainuntius de testam. verbo qui cum alia matrimonium contrahens, a. n. 200. Tellus Fernandez in l. 6. Tauri a. n. 21. Colla in cap. si pater. de testam. in 6. a. num. 32. cum multis segg. in verbo legavit. i. p. Molina, de primogeniis lib. 1. cap. 9. a. num. 48. Mieres de Majoratu. 1. part. quest. 48. a. num. 40. Pinelus, in l. ult. num. 9. & segg. C. de bonis maternis Padilla, in l. fideicommissum. per totam legem. C. de fideicommissis. Grassus §. successio ab intestato, quest. 26. Matienço, in l. 5. tit. 9. glos. 4. per totam lib. 5. & ibi Azevedus, & in l. 4. tit. 1. eod. lib. 5. a. num. 11. usque ad num. 20. Sfortia Oddi, conf. 85. per totum Barbosa, 1. part. leg. 2. ff. soluto matrimonio num. 65. fol. 609. Angulo ad leg. meliorat. l. 2. tit. 5. glos. 1. n. 12. & glos. 7. num. 5. Joannes Gutierrez. Canonicarum lib. 2. cap. 12. per totum Jacobus Cancerius, variarum resol. cap. 9. de dote, & donatione propter nuptias, n. 69. & n. 74. & segg. Petrus Surdus, tract. de alim. tit. 7. quest. 24. per totam. & his non relatis, novissimè Cævallos, practicarum questionum, sive communium contra communes, quest. 708. volumine 2. fol. 349.

Vigesimo tertio quaeritur, utrum mulier contrahens secundas nuptias de consensu mariti prædefuncti, aut filiorum, excusetur à poena secundò nubentibus imposita, præsertim reservationis proprietatis, quæ filiis prioris matrimonii fieri debet? Et pro clarâ absolutâque explicatione; constituendum duxi primò, quod maritus potest in testamento licentiam dare uxori impunè transeundi ad secundas nuptias, & efficere, atque disponere, ne illa secundò nubendo, incidat in poenam secundarum nuptiarum. Ut de hoc est gloss. juncto text. in vers. sive vir. in §. duo igitur in authent. de nuptiis, & docuit Baldus, per illum textum, in l. filium quem habentem, n. 4. C. familie eriscunde. ubi sequuntur Paulus, & Jason. col. 6. & Joannes Corrafius, num. 63. Joannes de Garronibus, in l. 1. num. 78. cum segg. C. de secundis nuptiis. Ripa. in l. femina, num. 25. eod. tit. Rolandus, referens alios plures, conf. 81. num. 12. lib. 3. & ultra eum Crementis singul. 74. Si maritus. Socinus, in regul. 331. Mulier que in secunda fallentia. Gualdenfis, de arte testandi. tit. 6. cautela. 18. num. 2. Simon ne Præcis, de interpretatione ultimarum voluntatum. lib. 4. dubit. 10. num. 118. 119. & 120. fol. mibi 350. & in conf. 117. num. 31. & num. 74. lib. 1. Joannes Cephalus, conf. 59. num. 7. lib. 1. Nec in hoc discrepat ullus, omnes verò ut indubitatum supponunt quorum faciam statim mentionem. Similiter filii prædictam licentiam dare possunt expressè, sicut pater inter vivos, vel in ultima voluntate ex mille auctoribus, qui congeruntur à superioribus, & per Menochium, conf. 237. num. 16. & 19. lib. 3. Bursatum, conf. 12. num. 41. lib. 1. Hippolytum Riminaldum, conf. 569. a. num. 102. lib. 5. Pancirolum, conf. 99. num. 3. & 5. lib. 1. de quo 85 etiam nullus unquam dubitavit. Hoc supposito, quod mulier

mulier transiens ad secundas nuptias de voluntate expressa sive tacita mariti defuncti, vel è contrâ, maritus; evitet poenas secundarum nuptiarum, nec proprietatem reservare teneatur, pleno potius jure succedat, & acquisita à conjuge præmortuo, sive à filiis ex substantia illius, quoad proprietatem & usufructum conservet, tenent Baldus, in l. 1. col. 3. vers. sed pone. C. de secundis nuptiis, & in l. 2. col. finali. in princ. C. de indicta viduitat. tollenda. Decius in rub. C. de secundis nuptiis. colum. penult. & in cap. Ecclesia sanctæ Mariæ, de constitut. num. 35. & per plures rationes defendunt Romanus conf. 219. n. 2. & 5. incipit, Ex themate consultationis. Decius in conf. 620. n. 4. Natta, conf. 466. num. 2. Crementis, singul. 75. Cæpola, cautela. 336. Romanus, singul. 251. incipit, Tu scis quod si mulier. ubi distinguit, utrum uxor intra annum luctus, an verò postea nubat: ut primo casu non evitet poenas juris communis propter consensum mariti; altero verò impunita maneat. Quod tenet etiam, & hujus distinctionis rationem reddit Guilielmus Benedictus, in cap. Rainuntius. de testam. verbo, qui cum alia matrimonio contrahens. num. 207. 208. & 209. Andreas Gaill. lib. 2. observat. 98. n. 18. Min sing. singularium observatum cent. 5. observat. 24. num. 7. Rolandus conf. 94. n. 20. & 21. lib. 1. & conf. 83. num. 12. & 13. lib. 3. Corrafius Miscellaneor. lib. 3. cap. 1. n. 12. Simon de Præcis lib. 4. dubit. 10. n. 118. fol. 35. Grassus §. successio ab intestato, quest. 17. num. 6. Bursatus dict. conf. 12. n. 41. lib. 1. Joannes de Matienço in l. 3. tit. 1. glos. 2. n. 43. lib. 5. nova recopilat. qui omnes hujus resolutionis eam rationem assignant, quod mulier secundò nubendo, infert injuriam priori marito, cujus animi nuptiis repetitis contristatur. §. que vero nunc. vers. nos igitur. in authent. de nuptiis. & in §. si autem tutelam; ibidem. ubi dicitur, mulierem nuptias repetentem, tria negligere; videlicet Deum, defuncti memoriam, & dilectionem filiorum; & propter hoc est imposita poena mulieri secundò nubenti; quæ ratio cessat, quando de voluntate viri, vel è contrâ, maritus de voluntate uxoris, secundo loco se cõnubio cõjungit, quia marito volenti & cõsentienti nulla fit injuria, l. cõ donationis. C. de transact. l. 1. §. usque adeo ff. de injur. c. sent. de reg. jur. li. 6. Verù cõtra hanc communem & receptam omnium sententiam constanter infurgit, & subtiliter impugnat eam, Dominus Francisc. Sarmientus, selectarum interpret. lib. 1. cap. 4. n. 3. quo loco securè tradit, consensum mariti, ut mulier secundò nubat, non præjudicare filiis, nec excusare mulierem, nec mutare jus; & quamvis ipse non referat illos, idem ante eum tentarunt etiam Bertrand. in conf. 280. volum. 2. & Ripa, in l. femina. quest. 11. C. de secundis nuptiis, quorum ad hoc meminit Joachimus Minsingerus, singularium observat. cent. 5. observ. 24. n. 7. in fin. qui tamen à communi opinione recedendum non esse dicit, quod etià ego libenter assererè, præsertim cum videam, superiorem sententiam ita communem esse, ut mille authores eam sequuti sint, nec ullus in effectu firmiter (excepto Sarmiento) ab ea dissentiat: eo etiam, quod dato, quod verum esset præcipuum fundamentum, quo utebatur contra communem Sarmientus dict. n. 3. quod prædictum statutum non fuerit in poenam ob injuriam; sed quia æquitati naturali, & rationi consonum est, ut bona laboribus prioris viri quaesita, non cedant in utilitatem vitrici, vel ejus filiorum, sed reserventur aliis filiis alterius matrimonii: adhuc militat superior ratio, quæ pro communi adducti folet; quæ negari non potest ex dictis juribus, & textu in §. prospeximus. in authent. de non eligend. secund. nubend. mulier. & in §. sed quod sancitum, & in §. venient. in authent. de nuptiis. Et cõtraria procedit interim, dum in dubio sumus, nec aliter nobis constat de voluntate mariti prædefuncti; tunc enim iniquum esset, bona laboribus illius quaesita, in aliorum utilitatem cedere: ubi verò maritus ipse aliter voluerit sic exprimendo verbis expressis, aut alia similia apponendo, ex quibus legitimè de voluntate ipsius constare possit, prædictam 86 Joau. del Castillo Quotid. controu. Juris Tom. I.

et ratio contraria omninò cessat. Quis enim iniquum judicabit voluntatem testatoris observari, sive mulierem nubentem de voluntate ejusdem, poenas prædictas evitare? aut quæ iniquitas considerari poterit in hoc, quod bona prioris viri laboribus quaesita, pleno jure uxori reserventur, vel ab illa in alios filios transeant, si totum hoc non præter, aut contra voluntatem acquirerentis, sed ex voluntate potius illius contingit? Hoc plane iniquitas non est; maxime (ad quod nunquam advertit D. Francisc. Sarmientus ubi sup.) cum alia via succursum sit filiis prioris matrimonii à jure ipso, quo manus & potestas secundo nubentis restricta est ex decisione leg. hac editali. C. de secundis nuptiis ubi scriptum, & statutum fuit, quod conjux superstes non possit quocunque titulo, in secundum conjugem transferre plus, quam reliquerit uni ex filiis prioris matrimonii, cui minus reliquerit: quemadmodum cum Antonio Gabriele, Craveta, Benedicto, Riminaldo, Baëça, & aliis superius diximus: & legibus hujus regni, donationibus propter nuptias, artharum promissionibus, & inter vivos, atque in ultima voluntate dispositioni certus modus disponendi, & procedendi præfixus sit, quo filii suis legitimis defraudari minime possunt. Deinde similiter, cum non possit mulier, quæ secundò nupsit, relinquere plus filiis secundi matrimonii quam primi ut cum una communi, contra aliam communem infinitos referens defendit Antonius Thesaurus, decis. Piedemontana 170. num. 4. tribus segg. & mm. 11. ubi & multis segg. argumentis, quæ pro contraria parte expendi possunt, plenissime satisfacit, & plures ampliationes tradit à num. 25. Vel saltem de jure regio, certus ordo datus sit, & de jure etiam communi statutum fuerit, qualiter succedere debeant liberi diversarum nuptiarum, qui divites patres, aut matres diversas habuerunt, & quo ordine bona distingui debeant, ut omnibus jus suum remaneat illæsum: sicut cum Grasso, §. successio ab intestato, quest. 17. a. n. 1. superius diximus & hætenus, de licentia mariti, sive uxoris defunctæ.

Quoad filios verò, similiter constituendum est, quod 89 mulier transiens ad secundas nuptias de voluntate filiorum primi matrimonii, evitat poenas secundarum nuptiarum: nec est locus tunc decisioni textus in dict. l. femina. cum similibus. Quod probatur autoritate gloss. in §. 1. in verb. copulantur, in authent. de non elig. secund. nub. mulier. quam sequuntur Angelus, & Bald. ibi. Idem Angelus, Roman. Nicolaus de Ubaldis, Barbatia, Cæpola Ludovicus Bologninus Mathefianus, Jason, Præpositus, Decius, Socinus, Joannes de Amicis, Ripa, Joannes de Garronibus, Parisius, Corrafius, Socinus junior, Mando sius, Boërius, Gratus, & Alexander de Nævo: quos ita tenendo concesserunt in unum Menoch. conf. 155. n. 13. lib. 2. Bursatus, conf. 13. n. 41. & 42. lib. 1. & ultra eos, Rolandus, conf. 95. n. 16. lib. 1. & conf. 81. a. n. 10. lib. 3. Guilielmus Benedictus, in cap. Rainuntius, de testamento. verbo. qui cum alia matrimon. contrahens. num. 202. Antonius Gabriel, lib. 3. tit. de secund. nuptiis. concl. 1. n. 29. & 33. Simon de Præcis, de interpret. ult. voluntatum. lib. 4. dubitat. 10: n. 120. fol. 350. Cifuentes, in l. 14. Tauri limitatione. 2. Antonius Gomez, in l. 15. Tauri n. 6. in fine. Padilla, in l. cum donationis, n. 5. C. de transactionibus. Matienço, in l. 3. tit. 1. glos. 2. n. 43. lib. 5. nova recopilationis. Alphonsus de Azevedo, in l. 4. eodem tit. & lib. n. 36. & 37. Joannes Gutierrez, in repetit. l. nemo potest, ff. de legatis, primo, num. 18. Pancirolus, conf. 99. n. 3. & n. 5. lib. 1. Hippolytus Riminaldus, conf. 569. n. 170. lib. 5. Petrus Gregorius, in syntag. juris, lib. 9. cap. 26. n. 54. part. 2. Petrus Surdus, conf. 91. a. n. 20. lib. 1. Grassus §. successio ab intestato, quest. 17. n. 7. & quest. 25. n. 8. Plaça in epitome delictorum cap. 45. n. 1. vers. que reor intelligenda fore. Joachimus Minsingerus singular. observat. centuria 5. obser. 24. n. 8. Andreas Gaill. pract. obser. lib. 2. observat. 98. n. 19. & 20. Qui omnes in hoc conveniunt, quod

quod in proposita specie, & in hac materia, idem opetur consensus tacitus filiorum, quod expressus. Ut in terminis post Baldum, Gratium, Decium, Parisium, & Boerium, adnotarunt Menochius *dict. conf. 165. n. 16. lib. 2.* Burfatus *dict. conf. 12. n. 4. lib. 1.* Rolandus, Riminaldus, Pancirolus, Surdus, Præcis, Benedictus, Grassus, & reliqui *ubi supra.* Et hujus resolutionis rationem similem præcedenti reddunt, quod injuria, quæ irrogatur filiis propter secundas nuptias, propter quam secundò nubens penas illas incurrit, *solutio. in authent. de nuptiis. §. prospeximus in aut. de non eligend. secund. nubent. mulier.* tollitur consensu liberorum, per regulam, quod consentientibus, & volentibus non fit injuria: *c. scienti. de regulis juris. in 6.* Sed in hoc casu, sicut in præcedenti de consensu mariti, contra communem insurgit etiam Sarmientus, *dict. cap. 4. n. 1. §. 2. n. 3. vers. non obstat. §. num. 4.* & filium, qui consentit secundis nuptiis matris, vel patris, expressè sive tacite, non amittere legis beneficium, constanter affirmat, per nonnullas rationes *ibi* propositas, quæ licet graviter urgere videantur, non debent tamen propter eas à communi opinione recedi: cum tanta sit autoritas, & tantus numerus eorum, qui receptam & communem sententiam tuerentur; maxime cum satisfieri possit rationibus in contrarium ponderatis ab eo, ex his, quæ ipse *eod. cap. script. p. contra communem, quæ contra eum retorqueri poterunt.* Nam si veram est, quod ipse affirmavit *ibi, dict. num. 3. vers. non obstat ratio.* rationem legum loquentium de secundis nuptiis, non fundari in poenam ob injuriam, sed quia æquitati naturali, & rationi consonum est, ut bona laboribus prioris viri quæstia, non cedant in utilitatem vitrici, vel filiorum ejus, sed referentur filiis alterius matrimonii prioris: sequitur inde, quod cum obligatio prædictæ reservationis, & causa incurrendarum aliarum poenarum (utcumque sit) contingat propter culpam, sive ingratitude, aut injuriam in contrahendis secundis nuptiis commissam, (quod negari non potest) recte ac communitè Doctores constituerint, mulierem ipsam, poenam aliquam pati non debere, ex his nuptiis, quibus filii expressè, aut tacite consensum adhibuerunt. Nec rationi naturali, aut æquitati repugnat, ut bona alterius matrimonii, filiis ejusdem non referentur, ex voluntate ipsorum contracto matrimonio; quod si non contraheretur, reservari non deberent, aut quibus ipsi, & juri in proprium favorem introducto, jure ipso non contradicente, nec ratione aliqua repugnante, rectè renunciare potuerunt: & per consensum adhibitum sic renunciare voluisse visi sunt, ut aliam interpretationem sumere iniquum esset, & ab omni ratione alienum; ut statim dicam. Ex quo responderi potest ad alias rationes ejusdem contra communem; quia verum est filios, qui nuptiis matris consenserunt, fecisse id, quod jure divino & humano facere debuerunt, suo honori consuluisse, & opera misericordie in eo exercuisse; non tamen inde sequitur, quod dici possit, temerè ipsos filios à lucro legis ex eo repelli, cum non temerè, sed justè potius, atque ex voluntate & consensu suo repellantur: & magis temerarium videri posset, quod mater sic contrahendo de consensu filiorum, poenas incurreret, quas si incurrere existimaret, forsitan matrimonium non contraxisset; & sic matrimonio ipso decipi illam contingeret, quæ, de consensu filiorum contrahendo, quod nullam poenam subitura esset, probabiliter, credere potuit. Et sic tenedo cum communi, advertendum erit, quod filii ubi expressè non consentirent secundis nuptiis patrum, tacite consentire videntur ex multis conjecturis; quas eruditè considerant, & congefferunt in unum Rolandus *dict. conf. 81. n. 20. §. seqq. lib. 3. §. dict. conf. 95. n. 13. §. seqq. lib. 1.* Petrus Paulus Parisius *conf. 29. n. 84. §. seqq. §. n. 91. lib. 3.* Menochius *conf. 155. à n. 16. usque ad n. 22. n. 31. §. 33. lib. 2. §. conf. 237. n. 4. §. 6. §. à n. 24. usque ad n. 33. lib. 3.* Simon de Præcis, Surdus, & Burfatus, *ubi supra.* Hippolytus Riminaldus, *in conf. 569. à n. 102.*

cum *seqq. lib. 5.* inter alias tamen, Gratius *conf. 83. n. 18. lib. 2.* respondit, quod si filii præsentés sint, dum secundum contrahitur matrimonium per parentes, & nihil dicant, consentire videntur, & ratificare secundas nuptias, ut beneficio de secundis nuptiis *dictæ legis, famina.* cum similibus, uti non possint: & scilicet hoc tenuerunt etiam Decius, *in rub. C. de secundis nuptiis. colum. ultima, vers. §. in tali casu §. in conf. 206. n. 7. vers. §. non eundo.* Angelus, *in conf. 396.* Doctor insignis, *colum. 2.* Cum quibus transeunt ferè omnes Authores, quos *suprà* nu. 93. præcitavimus, & in terminis sequuntur illos Rolandus *dict. conf. 95. n. 23. §. 24.* Menochius, *dict. conf. 155. n. 21.* Burfatus, *conf. 12. n. 41. lib. 1.* Cæterum Dominus Franciscus Sarmientus, *dict. cap. 4. num. 1, in fine.* miratur (& merito quidem) voluisse Doctores communitè, præsentiam solam filiorum indico matrimonio sibi præjudicare, aut illum inducere posse ratificationem secundarum nuptiarum, ut beneficio de secundis nuptiis uti non possint: & contrarium rectius tentavit Joannes de Garronibus; sed illum non retulit Sarmientus, *in rub. C. de secundis nuptiis. n. 118.* cui accessit expressè Menochius sibi contrarius, *conf. 237. n. 25. §. 26. lib. 3.* Hippolytus Riminaldus, *conf. 569. n. 177. 178. §. 179. lib. 5.* quorum opinio verissima mihi videtur ex sequentibus. Primò, nam & si præsens & tacens consentire videatur actui, qui geritur, quoties ille respicit merum favorem, & commodum ipsius, ut latius probat Bartolus *in l. que dotis. n. 21. ff. soluto matrimonio,* receptus communiter secundum Jasonem *ibi n. 70. §. Claudium. nu. 20.* Andream ab Exea *de pactis à n. 15.* Cephalus, *conf. 235. n. 29. lib. 2.* Burfatus, *conf. 32. n. 38. lib. 1.* Tamen in actu sibi præjudiciali, non videtur consentire, sed potius dissentire. *l. filius familias §. introitus.* ubi glossa *ff. de procuratoribus.* Bartolus, *in dict. l. que dotis. n. 25.* receptus communiter secundum Jasonem *ibi n. 94.* Parnormitanus, *in cap. non injuste. n. 7. de procuratoribus.* Mantua *sigul. 130. n. 1.* Baldus, Salicetus, Paulus, Alexander, Tiraquellus, Corneus, Curtius junior, Crotus, Ruinus, Suarez, Guido Papæ, Cassadorus, Bellonius, Afflicus, Curio senior, Cornelius, Benincasius, & Achilles Personalis, quos sic tenendo, in multis locis congeffit in unum Vincentius Carrocus, *tract. de locato §. conducto.* de præsentè locationi, & ta cente, *quæst. 3. n. 2. fol. mibi 49. colum. 3.* Guillelmus de Perusio, *inter conf. ultim. volum. conf. 79. n. 12. §. 13. lib. 1.* Decianus, *respons. 117. n. 64. lib. 3.* Menochius, *lib. 3. præsumpt. 42. n. 24.* Petrus Surdus, *conf. 45. num. 45. lib. 1.* ergo filii, etsi præsentés fuerint secundis nuptiis parentum, non ex hoc videntur illis consentire, ut beneficium legis amittant, quod in eorum favorem introductum est. Et hujus opinionis hanc esse veram & solidam rationem dicit Menochius, *dict. conf. 237. n. 26. lib. 3.* præter ea, & ultra eum, quia mater secundò nubendo, infert injuriam marito defuncto, filiis prioris matrimonii, ut *suprà* diximus. Et probant Decius, *conf. 205. n. 4.* Rolandus, *conf. 81. n. 12. lib. 3.* Menochius *conf. 155. n. 14. lib. 2.* Burfatus, *dict. conf. 12. Antonius Galeatus Malvassia, conf. 11. n. 6. §. 7. volum. 1.* unde filii, etsi præsentés fuerint secundis nuptiis; tacendo non videntur illas approbare, aut ratificare, ex alia Doctorum theorica in hac materia; quod præsens actui, ex quo injuria sibi irrogatur, & tacens, consentire non videatur, sed potius dissentire. Felinus, *in cap. nome, n. 13. de præsumpt.* Ancharanus, *conf. 169. in prim.* Decius, *conf. 661. n. 10.* Deinde filii, ex alio consentire non videntur etsi præsentés & tacentes existant, quod patri aut matri secundò nubenti, reverentiam debeant: at præsens & tacens nunquam videtur consentire, quoties debet reverentiam actum facienti: sed potius præsumitur propter metum reverentialem tacuisse, ut communem esse omnium sententiam profertur Felinus *in cap. causam matrimonij, n. 4. de officio delegati.* Crotus, *in l. non solum §. morte, n. 101. ff. de novi operis nunciatio,*

De Usufructu. Cap. II.

Barbosa, *in l. que dotis num. 169. ff. soluto matrimonio.* & ultra eos Afflicus *decif. 58. num. 3.* Hippolytus Riminaldus (qui in terminis nostris sic argumentatur) *dict. conf. 569. à num. 177. lib. 5.* idem Barbosa, *in l. 2. ejusd. tit. §. finali. num. 8.* Denique cum matrimonium consensu contrahentium, & forma à jure requisita perficiatur, nec possint filii præsentés illud impedire, nullo modo videtur consentire: ut in casu nostro considerabat Gaspar Bæcius, *de non meliorandis dotis ratione filiabus. cap. 10. num. 79.* qui præsens & tacens, qui non potuit impedire, ne actus, qui gerebatur, fieret; & consentire non videtur in præjudicium juris sibi competentis: ut tenet Bartolus, *in dict. l. que dotis n. 23.* ubi dicit communiter receptum, Jason n. 76. Alex. *in l. liberta n. 9. ff. soluto matrimonio.* Cavalcanus, *decif. 33. n. 15. 1. part.* Joannes Cephalus, *conf. 589. n. ult. lib. 4.* Padilla, *in l. quoties ab omnibus, n. 6. C. de fideicommissis,* Petrus Surdus, *conf. 45. num. 47. lib. 1.* Joannes Vincentius Hondedei, *conf. 91. num. 91. lib. 1.* imò, quod magis est, sive agatur de præjudicio personali, sive reali, præsens & tacens, etiam si potuit actum impedire, in præjudicialibus non videtur consentire: ex doctrina Baldi *in l. si sciens, colum. finali. C. ad Velleianum:* quam esse magis communiter receptam testatur Bolognetus, *in dict. l. que dotis. num. 125. ubi eleganter comprobat eam* Barbosa. *num. 160. vers. nihilominus circa prædicta. fol. 744.* Maxime quando scit jus suum durare, quo casu præsens & tacens consentire non videtur, nec sibi tacendo præjudicat: ut multis probant Mascardus, *de probationibus, tom. 2. conclus. 1224. num. 51.* Petrus Surdus, *tract. de alimentis tit. 1. quæst. 42. num. 102.* Camillus Gallinus, *de verbor. significat. lib. 5. cap. 19. num. 181. §. num. 222.* & Barbosa, *in dict. l. que dotis. qui à num. 51. vers. ulterius querit Bartolus, §. mult. is num. seqq. plenissime agit, an, & quando præsens & tacens videatur consentire, vel dissentire actui coram se gesto, cui junge, ultra relatos *ibi,* Petrus Cenedum, *in Collectaneis ad jus Canonic. collectaneis 9. ad decret. n. 4.* Menochium, *lib. 6. præsumpt. 99. per totam Fulvium Pacianum Mutinensem tract. de probationibus lib. 1. cap. 29. §. 30. D. Franciscum Sarmiento in l. Titia cum testam. §. Lucia Titia, per totum §. ff. de leg. 2. fol. mibi 120.* Hieronymum Albanum, *in additione, Bartoli ad l. que dotis, ff. soluto matrimonio. per totam legem.* Jacobum Concenatum, *singularium quæst. juris lib. 1. quæst. 9. §. lib. 2. quæst. 19. D. Ferdinandum de Mendoza. disputat. juris civilis. lib. 2. cap. 4. num. 37. §. seqq.* Joannem Marcum Aquilinum *in rub. ff. de verb. obligat. à num. 37. usque ad num. 46.* ubi late agit de prædictis, & de intellectu *l. qui patitur. ff. mandati. l. si remmerandi, §. si passus. eod. tit. §. l. donati. §. species. ff. de donat.* Joannes Garcia, *de nobil. glos. 8. num. 5.* ex quibus constat aperte, superiorem sententiam Grati, & aliorum, sustineri minimè posse, prout infra latius probabitur. Unde mihi de hac re assidue cogitanti, & strictam juris rationem attentè consideranti, videbatur in hac quæstione distinguendum esse, sequentibus conclusionibus adhibitis, sive nonnullis casibus distinctis, quibus tota difficultas cessabit, & majori distinctione, quam adhuc, præsens controversia explanabitur. Deinde multo potè prælegi Menoch. *conf. 237. à num. 17. usque ad num. 34. lib. 3.* ubi eruditè, & notanter loquitur, & nonnullos etiam casus distinguit, sed non ita plenè, ut *num. seqq.* adnotabitur.*

Primus igitur casus fit, quando filii ætate majores, expressè consenserint matri transeuntè ad secundas nuptias, & ei remiserint expressè injuriam omnem, vel omne jus suum; hoc enim casu, mater secundò nubendo nihil amittit, sed retinet in proprietate & usufructu omnia bona, quæ ex prioris marito, vel ex successione filiorum ex paterna substantia jam acquisierat, & hac virtute expressæ renunciationis, vel remissionis: Ita in terminis hujus casus docuit Angelus, *in consil. 396.* Doctor insignis *colum. 4. num. 4. versic. hæc autem regula fallit.* & sequutus est illum Decius *in consil. 209. num. 7. versic. §. non eundo.* Menochius etiam, qui duplici ra-

tione comprobatur, *dict. conf. 237. num. 16. 17. §. 18. lib. 3.* & in hoc casu omnes utriusque juris Interpretes conveniunt, tam in lecturis, quam in responsis, & consultationibus, nec ullus dissentit: ut constat ex omnibus relatis *suprà* num. 93. §. 94. qui in fortioribus terminis, à poenis secundarum nuptiarum parentes liberant: idque propter consensum filiorum tacitum, vel expressum, nuptiis adhibitum, etiam jure competenti non remisso, vel injuria: Et quamvis in hoc contra communem tenuerit Sarmientus, ut *suprà* vidimus; tamen in nostro casu, cum filius expressè dicit, quod remittit matri jus sibi competens, ex dictis legibus, matrem impune contrahere secundas nuptias admittit expressè, *selecta unum, dicto cap. 4. num. 4. versic. denique nisi filius expressè dicat.*

Secundus casus fit, quando filii ætate majores matrimonio simpliciter, expressè tamen, consentiunt, sed non renunciant expressè juri à lege sibi tributo. Et in hoc casu dicendum est idem, quod in superiori; eo enim ipso, quod consentiunt expressè, parentes ad secundas convolare nuptias, jus suum remississe videntur; ideo talis consensus expressus filiorum efficit, ut mater secundò nubens liberetur ab obligatione reservandi proprietatem eorum, quæ aliàs reservare teneretur, si absque consensu & voluntate filiorum nupsisset: & in hoc casu sic verè præsentit glossa. *in §. 1. in verbo copulatum in authent. de non eligend. 2. nubent.* & apertius Romanus, Jason, Nicolaus de Ubaldis, Decius, Cremenfis, Boerius, Joanne de Garronibus, Ripa, & alii, quos in terminis nostris loquendo adduxit Menoch. *dict. conf. 237. num. 19. lib. 3.* ubi, & *num. seqq.* veram & concludentem rationem effignat, ut *ibi* videri poterit: ne in his instamus, quæ per alium rectè scripta sunt. Hunc enim casum indistinctè probaverunt omnes Authores, qui hucusque de hac materia tractarunt, ut constat ex infinitis relatis *suprà* num. 93. §. 94. solus impugnat Sarmientus *dict. cap. 4. num. 1. §. 2. §. num. 4.* cui satisfactum fuit *suprà* num. 97. Et quod duobus casibus superioribus, in filiis majoribus dictum est, dicendum est etiam in filiis pupillis, vel minoribus, quando scilicet filii pupilli sunt, vel minores; & expressè consentiunt, solemniter adhibita tutoris, vel curatoris autoritate; & id quidem fiat justis omnino de causis: Tunc enim renunciando expressè juri suo, vel matrimonio expressè consentiendo, mater nihil amittit, ex quo nupsit ex legitimo filiorum consensu, unde secus erit quando nulla urgente causa legitima, nec utili pupillo, aut minori, consensus prædictus adhibeatur, vel expressæ renunciatio juris competentis fiat, etiam cum auctoritate tutoris vel curatoris. Sic post Angelum, Baldum Novellum, & Joannem de Garronibus, tradit Menochius; & jure fundat *dict. conf. 237. num. 21. 22. §. 23.* & ultra eum idem admittit, sed nullum refert Andreas Gaill. *pract. observat. obser. 98. num. 22. lib. 2.* ubi dicit cessare etiam poenas secundò nubentium, si liberis in pupillari ætate adhuc existentibus, mulier ex consensu propinquorum, & tutoris, nuptias repetat: & movetur argumento textus *in l. 2. §. in l. finali. C. de adoptionibus, l. nec hi. §. §. primum l. quod nec curatoris, ff. eodem tit.* Id tamen intelligi debet (ut *suprà* declaratum est) si justis & utilibus causis intervenientibus fiat; aliàs enim solus propinquorum consensus, & tutoris auctoritas non sufficeret. Sufficere etiam tutoris filii impuberis consensum, dixit Joachimus Miningerus, *singul. observ. cent. 5. observat. 24. n. 9.* qui se remittit ad declarationem Bertrandi *conf. 58. col. finali lib. 1.*

Tertius casus fit (de quo plene actum est *suprà* à *num. 99. cum seqq.*) quando filii, etiam ætate majores, etsi præsentés fuerint tempore, quo matrimonium secundum celebratur, expressè non consenserunt secundis nuptiis, tacerunt potius, & nihil dixerunt, aut egerunt, quo eorum animus, & voluntas elici valeat: tunc enim ex sola præsentia sibi non præjudicant; nec matrimonio consentite videntur; idcirco parentes ex sola

Petrus Surdus, decif. 59. à princ.

Et vide omnino Petrus Paulum Parisium, decif. 100. per totam.

Et vide omnino Petrus Paulum Parisium, decif. 100. per totam.

Et vide omnino Petrus Paulum Parisium, decif. 100. per totam.